РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНИХ РОБІТ СПЕЦІАЛІСТІВ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до чинних вимог Державна екзаменаційна комісія Національного технічного університету України «КПІ» здійснює щорічну атестацію випускників, зміст якої полягає у захисті дипломної роботи, викладеної державною мовою.

Ці рекомендації щодо загальних умов, виконання і захисту,змісту й структури дипломних робіт розроблено на підставі Положення про організацію навчального процесу в НТУУ «КПІ», «Основних вимог до дисертацій та авторефератів дисертацій» (Бюлетень ВАК України № 9-10, 2011), «Рекомендацій щодо змісту та структури магістерських дисертацій, (НТУУ «КПІ», 2010), навчально-методичного посібника Є. С. Сулими «Дипломне проектування. За напрямками підготовки «Прикладна математика», «Комп'ютерна інженерія»,«Програмна інженерія».(НТУУ «КПІ», 2011). Виконання випускної кваліфікаційної роботи є завершальним етапом перевірки знань та умінь майбутнього перекладача. Дипломна робота повинна продемонструвати **знання**:

- основних проблем перекладознавства;
- загальної й часткової теорії перекладу;
- наукових методів філологічних досліджень;
- типів і видів перекладу;
- функціональних особливостей двох іноземних мов;
- лінгвокраїнознавчих особливостей двох іноземних мов;
- особливостей перекладацької діяльності;
- методів збирання й обробки інформації;
- сучасних інформаційних технологій.

Робота має засвідчити такі **уміння** студента:

- аналізувати соціальні проблеми й процеси;

- володіти концепціями в галузі гуманітарних і суспільних наук;
- користуватися методами гуманітарних і суспільних наук у різних сферах практичної та науково-дослідницької роботи;
- володіти навичками основних видів перекладу – усного (послідовного) та письмового перекладу всіх жанрово-стильових різновидів текстів;
- володіти сучасними комп'ютерними технологіями з метою пошуку інформації;
- володіти українською та двома іноземними мовами;
- складати анотації, реферувати тексти різних жанрів;
- сприймати тексти на слух і через засоби масової інформації;
- забезпечувати усну й письмову комунікацію в межах діяльності перекладача.

Дипломна робота спеціаліста є кваліфікаційною роботою на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», яка містить сукупність результатів наукових досліджень, має внутрішню єдність і свідчить про те, що автор володіє сучасними методами, і здатний самостійно здійснювати наукові дослідження на підставі здобутих знань, умінь і досвіду.

Назва дипломної роботи має бути стислою, конкретною, відповідати спеціальності й сутності досліджуваної проблеми, вказувати на предмет і мету наукового дослідження.

Тема й зміст роботи повинні відповідати спеціальності фахівця. Одна з можливих помилок – невідповідність обраного об'єкта дослідження спеціальності, тобто не приналежність до певного класу узагальненого об'єкта діяльності фахівця даної спеціальності. Тож необхідно відповідально підійти до вибору теми й об'єкта дослідження.

У роботі потрібно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтологій. При написанні диплома студент має обов'язково посилатися на

авторів (співавторів) і джерела, з яких він запозичив матеріали, або окремі результати.

Дипломну роботу подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису (дивись вимоги щодо оформлення далі) у твердій палітурці. У разі виконання декількома дипломниками комплексної теми, можна мати спільну частину роботи, але наявність одноосібних томів є обов'язковою. З огляду на високі вимоги нормативних документів слід неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул, ілюстрацій і списку використаних джерел.

До **захисту** в ДЕК допускаються дипломні роботи, теми яких затверджені наказом ректора університету, а структура, зміст і якість викладення матеріалу й оформлення відповідають вимогам методичних рекомендацій випускових кафедр і Положенню про державну атестацію студентів НТУУ «КПІ» (2013). ***Допуск до***захисту дипломної роботи у ДЕК здійснюється завідувачем випускової кафедри і підтверджується візою завідувача кафедри на титульному аркуші пояснювальної записки. Списки студентів, допущених до захисту, затверджуються деканом факультету.

Дипломна робота, допущена до захисту в ДЕК, направляється завідувачем кафедри на рецензування.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Дипломна робота спеціаліста – це результат дослідження певного об'єкта (структурних елементів науково-технічного дискурсу), його характеристик, властивостей, способів перекладу, що є предметом дослідження. Об'єкт дослідження має належати до класу узагальненого об'єкта діяльності фахівця певної спеціальності, що зазначено у відповідній освітньо-кваліфікаційній характеристиці.

Робота має бути пов'язана з вирішенням конкретних наукових або прикладних завдань, які обумовлені специфікою відповідної спеціальності.

Зміст роботи має розкрити наявність у автора компетенцій, які зазначені у відповідній освітньо-кваліфікаційній характеристиці стандарту вищої освіти.

Дипломна робота виконується на базі теоретичних знань і практичного досвіду, що здобуті студентом протягом усього терміну навчання й самостійної науково-дослідної роботи.

Зміст роботи має відповідати її темі. Матеріал має бути повністю присвячений темі роботи, досягненню мети, вирішенню поставлених завдань. Неприпустимі будь-які відступи, що не стосуються завдань дослідження.

У дипломній роботіпередбачається виконання таких завдань:

– формулювання наукової проблеми, визначення об’єкта, предмета та мети дослідження, аналіз стану дослідження проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування мети дослідження;

– аналіз можливих методів та методик досліджень, обґрунтований вибір (розробку) методу (методики) дослідження;

– науковий аналіз і узагальнення фактичного матеріалу, який використовується в процесі дослідження;

– викладення здобутих результатів та оцінювання їхнього теоретичного, прикладного чи науково-методичного значення;

– перевірку можливостей практичної реалізації здобутих результатів;

– апробацію здобутих результатів і висновків у вигляді доповідей на наукових конференціях (не нижче за факультетський рівень) або публікацій у наукових журналах і збірниках із обов’язковими результатами рецензування

У процесі підготовки й захисту дипломної роботистудент має продемонструвати такі уміння:

– здійснювати системний аналіз проблеми й розв’язувати її на підставі відомих підходів, пропонувати нові шляхи до вирішення проблеми;

– уміння обґрунтовано вибирати методи дослідження, модифікувати уже наявні та розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження;

– уміння здійснювати науковий аналізна основі здобутих результатів і вміння формулювати положення й висновки, уміння аргументувати їх;

– уміння оцінити можливості практичного застосування здобутих результатів у науковій та прикладній діяльності;

– уміння володіти сучасними інформаційними технологіями при здійсненні досліджень та оформленні кваліфікаційної роботи.

Відповідно до «Рекомендацій щодо розроблення системи оцінювання захисту дипломних проектів/робіт» (додаток до розпорядження № 5-1 від 08.01.2014 р.) оцінювання захисту дипломних робіт здійснюється членами державних екзаменаційних комісій (ДЕК) за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням балів у національну оцінкуй оцінку ECTS. Така вимога має забезпечити не лише чітке критеріальне оцінювання, ай об’єктивність оцінки результатів навчання студентів. Необхідною умовою реалізації цієї вимоги є розроблення відповідної системи оцінювання.

Згідно з Освітньо-професійною програмою підготовки (ОПП), яка є галузевим нормативним документом, у якому визначається нормативний термін та зміст навчання, фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня ***«Спеціаліст»*** призначений для виконання професійних, педагогічних та (чи) управлінських функцій, що пов'язані з циклом існування об'єкта його діяльності. Коло завдань діяльності, які вирішує спеціаліст, допускає діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання рішень.

Вимоги, зумовлені спеціалізованою підготовкою спеціалістів:

- формулювати і вирішувати завдання, які виникають під час професійної й педагогічної діяльності, що потребують поглиблених професійних знань;
- вибирати необхідні методи дослідження, модифікувати уже наявні і розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження;

- опрацьовувати здобуті результати, аналізувати й переосмислювати їх, враховуючи сучасні наукові дані;

- вести бібліографічну роботу з залученням сучасних інформаційних технологій.

Таблиця 1.

Рекомендації членам ДЕК щодо оцінки дипломних робіт спеціалістів

Критерії	**Бали**
1. Актуальність роботи	
«ВІДМІННО» Проблема є актуальною для сучасного перекладознавства	7
«ДОБРЕ» Має значну актуальність згідно з науковою темою кафедри.	6-5
«ЗАДОВІЛЬНО» Має певну актуальність відповідно до інтересів навчального процесу кафедри	4
2. Рівень роботи	**Бали**
«ВІДМІННО» Виконання роботи на **творчо-пошуковому рівні**, за **креативні** дослідження певного перекладознавчого аспекту. Зроблено **визначальний** внесок у теоретичний та практичний зміст дослідження.	9
«ДОБРЕ» Виконання роботи на **супроводжувально-евристичному або концептуально-збагачувальному** рівні, за **креативні або нестандартні** дослідження певної перекладознавчої проблеми, за **суттєвий** внесок у дослідження при відповідності змісту роботи обраній темі при наявності несуттєвих зауважень до практичної або теоретичної частини.	8-7
«ЗАДОВІЛЬНО» Виконання роботи на репродуктивно-пояснювальному **та фактологічно-узагальнюючому рівні** дослідження за наявності **суттєвих** зауважень до практичної й теоретичної частини.	6
3. Обґрунтування мети дослідження, глибина аналізу стану розкриття чи вирішення проблеми	
«ВІДМІННО» Формулювання наукової проблеми, визначення об’єкта, предмета, мети і завдань дослідження, аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування мети дослідження демонструють **досконало сформоване** вміння здійснювати системний аналіз проблеми й	9

узагальнення фактичного матеріалу, який використовується в процесі дослідження.	
«ДОБРЕ» Формулювання наукової проблеми, визначення об'єкта, предмета, мети й завдань дослідження, аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування мети дослідження демонструють **достатньозріле** вміння здійснювати системний аналіз проблеми й узагальнення фактичного матеріалу, який використовується в процесі дослідження.	8-7
«ЗАДОВІЛЬНО» Формулювання наукової проблеми, визначення об'єкта, предмета, мети й завдань дослідження, аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування мети дослідження демонструють **посереднє вміння** проводити системний аналіз проблеми й узагальнення фактичного матеріалу, який використовується в процесі дослідження Мета й завдання дослідження недостатньо аргументовані. Аналіз стану здійснено в основному за навчальною літературою й застарілими джерелами (більше 10 років).	6-5
4. Обгрунтованість вибору методу досліджень	
«ВІДМІННО» Глибоко, за багатьма критеріями, розглянуті допустимі методи дослідження. Вибір теоретичних і експериментальних методів дослідження здійснено на підставі підходів системного аналізу.	
«ДОБРЕ» Розглянуто кілька можливих теоретичних та/або експериментальних методів дослідження. На підставі одного з критеріїв здійснено вибір кращого методу.	
«ЗАДОВІЛЬНО» Вибір методу/-ів дослідження здійснено без достатнього обґрунтування.	
5. Рівень теоретичної частини роботи	
«ВІДМІННО» Високий рівень умінь виокремлювати об'єкт наукового дослідження, опрацьовувати мовний матеріал за допомогою відповідних методів і прийомів, уміння аналізувати, систематизувати й класифікувати, узагальнювати й порівнювати ознаки об'єкта дослідження. Огляд літератури за темою (в межах останніх 10 років), стислий, критичний аналіз існуючих напрямів дослідження (із вказівкою на конкретні роботи попередників) і вибір одного з них у межах власного дослідження. Чітке окреслення власної позиції у розв'язанні визначеної проблеми.	8
«ДОБРЕ» Опрацювання достатнього обсягу літератури для проведення	7-6

експериментального дослідження (щонайменше 50% в межах останніх 10 років). Окреслення нез'ясованихпроблем через аналіз робіт попередників і визначення власного місця у розв'язанні проблеми. Уміння виокремлювати об'єкт наукового дослідження, опрацьовувати мовний матеріал за допомогою відповідних методів і прийомів, що дозволяють аналізувати, систематизувати й класифікувати, узагальнювати й порівнювати ознаки об'єкта дослідження.	
«ЗАДОВІЛЬНО» Рівень умінь не дозволяє повною мірою опрацьовувати мовний матеріал за допомогою відповідних методів і прийомів. Огляд літератури за темою не відображає сучасних позицій щодо стану розробки теми дослідження, здійснено аналіз напрямів дослідження (з вказівкою на конкретні роботи попередників), але немає вказівки на власне місце у розв'язанні досліджуваної проблеми.	5
6. Якість практичної частини дослідження	
«ВІДМІННО» Практична частина є самостійним науково-обґрунтованим дослідженням засобів, способів і прийомів перекладу певних аспектів обраного для дослідження дискурсу й, за потреби (відповідно до мети) супроводжується вивченням заданих лінгвістичних характеристик об'єкта дослідження. Простежується системність і логічний зв'язок із положеннями теоретичної частини роботи. Результати дослідження мають високу практичну значущість і можуть бути рекомендовані для використання у навчальній та навчально-дослідницькій діяльності. Додатки вичерпно ілюструють практичну значущість дослідження.	8
«ДОБРЕ» Практична частина є самостійним науково-обґрунтованим дослідженням засобів, способів і прийомів перекладу певних аспектів обраного для дослідження дискурсу. Простежується системність і логічний зв'язок з положеннями теоретичної частини роботи. Хоча є певні зауваження до рівня обґрунтування здобутих експериментальних даних. Результати дослідження є достовірними та об'єктивними, але недостатньо аргументовані та/або обґрунтовані. Додатки ілюструють практичну значущість дослідження. Результати дослідження мають значну практичну цінність у підготовці до перекладацької практики	7
«ЗАДОВІЛЬНО» Практична частина не в повній мірі демонструє самостійність дослідження засобів і способів перекладу певних аспектів обраного для дослідження дискурсу. Не завжди простежується системність і логічний зв'язок із положеннями теоретичної частини роботи, частина здобутих експериментальних даних не є	6-5

правильна/обґрунтована. Додатки не повністю ілюструють основні положення. Результати дослідження мають певну практичну цінність у підготовці до перекладацької практики	
7. Рівень використання інформаційних технологій	
«ВІДМІННО» Робота демонструє високий рівень умінь користуватись інформаційно-пошуковими системами і базами даних. Уміння працювати з пакетами прикладних програм (електронні словники, Translation Memory Systems, програмне забезпечення класу CAT, Google Alalyzer, Tropes та ін.). Уміння створювати нові (для конкретного випадку) інформаційні моделі об'єктів і процесів, у тому числі з використанням схем, таблиць, прикладних лінгвістичних систем та ін.	6
«ДОБРЕ» Робота демонструє достатньо високий рівень умінь користуватись інформаційно-пошуковими системами й базами даних. Уміння працювати з пакетами прикладних програм (електронні словники, Translation Memory Systems, програмне забезпечення класу CAT, Google Alalyzer, Tropes та ін). Уміння створювати нові (для конкретного випадку) інформаційні моделі об'єктів і процесів, у тому числі з використанням схем, таблиць та ін.	5
«ЗАДОВІЛЬНО» Робота демонструє задовільний (посередній) рівень умінь користуватись інформаційно-пошуковими системами і базами даних. Уміння працювати з пакетами прикладних програм (електронні словники, Translation Memory Systems, програмне забезпечення класу CAT, Google Alalyzer, Tropes та ін). Уміння створювати інформаційні моделі об'єктів і процесів, у тому числі з використанням схем, таблиць та ін.	4
8. Якість оформлення дипломної роботи	
«ВІДМІННО» Робота виконана українською мовою (матеріал викладений чітко, стисло, ясно, оформлення роботи повністю відповідає вимогам щодо оформлення магістерських дисертацій).	5
«ДОБРЕ» Матеріал викладений чітко, стисло, але є стилістичні недоліки. Текст виконано з використанням редактора Word for Windows. Оформлення з незначними відхиленнями від вимог ДСТУ.	4
«ЗАДОВІЛЬНО» Нечітке викладення матеріалу, є граматичні помилки. Оформлення з порушеннями вимог ДСТУ.	3
9. Якість ілюстративного матеріалу	
«ВІДМІННО» Ілюстративний матеріал повністю, з високою наочністю,	4

розкриває основні положення роботи, що виносяться на захист. Матеріал виконано за допомогою сучасних графічних пакетів, дотриманням вимог нормативних документів. Додатки вичерпно ілюструють практичну значущість дослідження.	
«ДОБРЕ» Ілюстративний матеріал повністю, але з недостатньою наочністю розкриває основні положення роботи. Матеріал виконано за допомогою сучасних графічних пакетів, є незначні відхилення від вимог нормативних документів. Додатки ілюструють основні положення дослідження.	3
«ЗАДОВІЛЬНО» Ілюстративний матеріал не повністю та з недостатньою наочністю розкриває основні положення дослідження.	2
10. Реалізація матеріалів роботи	
«ВІДМІННО» Виконано одну з умов: – опубліковано наукову статтю у фаховому виданні / тези доповіді; – зроблено доповідь на науковій конференції; – результати впроваджено в роботу зовнішньої організації або в навчальний процес.	7
«ДОБРЕ» – зроблено доповідь на науковій конференції (всеукраїнській, міжнародній), з публікацією тез доповіді.	6-5
«ЗАДОВІЛЬНО» – зроблено доповідь на університетській науковій конференції з публікацією матеріалів.	4-3
11. Доповідь і захист	
«ВІДМІННО» Студент чітко й повно розкрив мету роботи, шляхи її досягнення, глибоко аргументував прийняті рішення. Відповіді на запитання демонструють уміння студента професійно відстоювати власну точку зору, а також і те, що він володіє професійними знаннями на високому рівні з урахуванням сучасних тенденцій у відповідній галузі наукових досліджень.	30-27
«ДОБРЕ» Студент чітко і повно розкрив мету роботи, шляхи її досягнення, глибоко аргументував прийняті рішення, але припустився несуттєвих помилок і неточностей. Студент може професійно відстоювати власну точку зору. Відповіді на запитання є правильними, але не завжди достатньо повні та аргументовані.	26-22
«ЗАДОВІЛЬНО» Доповідь про виконану роботу по суті є правильною, але	21-18

побудованою нелогічно, нечітко, є багато неточностей. Відповіді на запитання неповні, припущені суттєві неточності в аргументуванні прийнятих рішень.	

Якщо рівень за відповідною характеристикою оцінювання не відповідає критерію «задовільно» («достатньо»), то виставляється нуль балів.

Таблиця переведення суми балів в оцінки

Бали	**ECTS-оцінка**	**Національна оцінка**
95…100	A	відмінно
85…94	B	добре
75…84	C	
65…74	D	задовільно
60…64	E	
Менше 60	Fx	незадовільно